

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ
ՀՐԱՄԱՆ

№ 992-Ո/2

17 08 2018թ.

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐԽԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) 0732.07.4

«ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՇԽՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԲԱՐԵԿԱՐԳՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ
ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0732.07.04.4 «ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝
ՏՐԱԿՏՈՐԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ
ԵՎ ՓՈՐՁԱՐԿՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ՆԵՐԴՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածի 2-րդ կետի պահանջով, հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010թ. մարտի 4-ի N 8 արձանագրային որոշման 14-րդ՝ «Հայաստանի Հանրապետությունում նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության և ուսուցման մասնագիտությունների և որակավորումների՝ կարողությունների ձևավորմանը միտված պետական կրթական չափորոշիչների մշակման և ներդրման հայեցակարգին ու գործողությունների ցանկին հավանություն տալու մասին» կետը, Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարի 2012թ. օգոստոսի 10-ի N777-Ա/Բ հրամանով հաստատված ոլորտային հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը՝

Հ Ր Ա Մ Ա Յ ՈՒ Մ ԵՄ.

1. Հաստատել նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը՝ համաձայն հավելվածի:

2. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը մեկ պարբերաշրջանի ընթացքում փորձարկման նպատակով ուսումնական հաստատություններում ներդնել 2019թ. սեպտեմբերի 1-ից:
3. Նախարարության աշխատակազմի նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության վարչության պետին. մինչև 2018 թվականի դեկտեմբերի 30-ը հաստատման ներկայացնել այն ուսումնական հաստատությունների ցանկը, որոնցում փորձարկման նպատակով ներդրվելու է նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը:
4. Կրթության ազգային ինստիտուտի տնօրենին. ապահովել չափորոշիչի փորձարկման ընթացքի վերաբերյալ ուսումնական հաստատություններից վերլուծական հաշվետվությունների ստացումը:
5. Հրամանի կատարման հսկողությունը հանձնարարել նախարարի տեղակալ Հովհաննես Հովհաննիսյանին:

ԱՐԱՅԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

8/17/2018

X

VERIFIED OCSP 8/17/2018 12:00:26 GMT+4

Signed by: HARUTYUNYAN ARAYIK 1209790378

Հավելված

ՀՀ կրթության և գիտության

նախարարի «17» օգոստոսի 2018թ.

N 992-Ա/2 հրամանի

**ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0732.07.4
«ՃԱՆԱԿԱՐԽԱԶԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԲԱՐԵԿԱՐԳՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0732.07.04.4 «ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝ ՏՐԱԿՏՈՐԻ»
ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ
ԳԼՈՒԽ 1**

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն չափորոշիչը սահմանում է նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2011 թվականի մարտի 31-ի N 332-Ն որոշմամբ հաստատված Հայաստանի Հանրապետության որակավորումների ազգային շրջանակի 4-րդ մակարդակի 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորմանը ներկայացվող պահանջները, հիմնական կրթական ծրագրի բովանդակության պարտադիր նվազագույնը, ուսանողների ուսումնական բեռնվածության նվազագույն և առավելագույն ծավալները:
2. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը կարող է իրականացվել ուսուցման հետևյալ ձևերով՝
 - 1) առկա,
 - 2) դրսեկության՝ (էքստեռնատ):
3. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի յուրացման համար սահմանվում են ուսումնառության հետևյալ նորմատիվային ժամկետները.
 - 1) կրթության առկա ձևով՝
 - ա. միջնակարգ կրթության հիմքով՝ 1 տարի,

բ. հիմնական կրթության հիմքով՝ միջնակարգ կրթության երրորդ աստիճանի կրթական ծրագրի հետ համատեղելու դեպքում՝ 3 տարի:

2) դրսեկության (էքստենսատ) ձևով կրթության հիմքը և ուսուցման տևողությունը որոշում է ուսումնական հաստատությունը՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007թ. սեպտեմբերի 6-ի «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հիմնական կրթական ծրագրերի հեռավար (դիստանցիոն) և դրսեկությամբ (էքստենսատով) ուսուցման կարգերը հաստատելու մասին» N 1028-Ն որոշման:

4. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը միջնակարգ կրթության հիմքով յուրացնող ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն ծավալը 1440 ժամ է, առավելագույն ծավալը՝ 2268 ժամ: Հիմնական կրթական ծրագիրը հիմնական կրթության հիմքով՝ միջնակարգ կրթության երրորդ աստիճանի կրթական ծրագրի հետ համատեղելու դեպքում ուսումնառության տևողությունն ավելանում է 104 շաբաթով:

ԳԼՈՒԽ 2

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0732.07.4 «ՃԱՆԱՊԱՐԻՎԱՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԲԱՐԵԿԱՐԳՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0732.07.04. 4 «ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝ ՏՐԱԿՏՈՐԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆ ԱՎԱՐՏԱԾ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

5. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության որակավորման մասնագետի մասնագիտական 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» գործունեության բնութագիրը տրվում է ըստ զբաղմունքների տեսակների և մասնագիտական պարտականությունների:
6. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորմամբ մասնագետն իրականացնում է հետևյալ զբաղմունքները.

- 1) միաշերտի էքսկավատորի մեքենավար-տրակտորի օպերատոր,
- 2) բուլդոզերի մեքենավար-տրակտորի օպերատոր,
- 3) ավտոգրեյդերի մեքենավար-տրակտորի օպերատոր,
- 4) ինքնագնաց գլոնի մեքենավար-տրակտորի օպերատոր,
- 5) խողովակատեղադրիչի մեքենավար-տրակտորի օպերատոր,

6) ներքին այրման շարժիչով կոմպրեսորի մեքենավար-տրակտորի օպերատոր:

7. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորմամբ մասնագետի մասնագիտական գործունեության պարտականություններն են.

- 1) տրակտորի հենքով շինարարական մեքենաների գործնական վարում և շահագործում,
- 2) տրակտորի հենքով շինարարական մեքենաների ոչ բարդ անսարքությունների բացահայտում և վերացում,
- 3) հողային, ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքներին առնչվող գծագրերի և սխեմաների ընթերցում,
- 4) տրակտորի հենքով շինարարական մեքենաների աշխատանքի նախապատրաստում, առանձին հանգույցների, ագրեգատների և մեքենամասերի կարգաբերում,
- 5) մեքենայացված հողային, ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների իրականացում,
- 6) տրակտորի հենքով շինարարական մեքենաների հանգույցների, մեխանիզմների, ագրեգատների տեխնիկական վիճակի նախնական որոշում,
- 7) վառելիքով, քսանյութերով և տեխնիկական հեղուկներով տրակտորի հենքով շինարարական մեքենաների լիցքավորում,
- 8) տրակտորի հենքով շինարարական մեքենաների փորձարկման նախապատրաստում և իրականացում,
- 9) տրակտորի հենքով շինարարական մեքենաների զելման նախապատրաստում և իրականացում,
- 10) տրակտորի հենքով շինարարական մեքենաների շահագործմանը և աշխատանքին առնչվող փաստաթղթերի ձևակերպում և լրացում,
- 11) տրակտորի հենքով շինարարական մեքենաների շահագործման, տեխնիկական սպասարկման և ընթացիկ նորոգման ժամանակ աշխատանքի անվտանգության և աշխատանքային հիգիենայի կանոնների պահպանում,
- 12) դժբախտ պատահարների սպառնալիքների հայտնաբերման և անվտանգության միջոցների ու կանոնների ներդրման աշխատանքին մասնակցում,
- 13) բովանդակությամբ կից պարտականությունների կատարում:

ԳԼՈՒԽ 3

**ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՇԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0732.07.4
«ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՇԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԲԱՐԵԿԱՐԳՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0732.07.04.4 «ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝ ՏՐԱԿՏՈՐԻ»
ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ**

8. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի նկատմամբ ընդհանուր պահանջները սահմանվում են շրջանավարտին ներկայացվող ընդհանուր պահանջների համաձայն:
9. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն ավարտած շրջանավարտը պետք է.
- 1) ժամանակակից անհատի և քաղաքացու ձևավորման պահանջներին համապատասխան ունենա ազգային և համաշխարհային մշակույթի ու պատմության վերաբերյալ գիտելիքներ,
 - 2) ունենա մասնագիտական ոլորտի վերաբերյալ ընդհանուր գիտելիքներ, կարողանա դրանք կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում,
 - 3) մասնագիտական գործիքները, սարքավորումները, հարմարանքները և նյութերը արդյունավետ և նպատակային օգտագործելու նպատակով կիրառի մասնագիտական տեսական ու գործնական գիտելիքները,
 - 4) ունենա մասնագիտական գործողությունները գործող նորմաների սահմաններում իրականացնելու հմտություններ,
 - 5) ճիշտ ընկալի և կիրառի մասնագիտական տերմինաբանությունը,
 - 6) ունենա մասնագիտական գործունեության ժամանակ համապատասխան գործողությունների սոցիալական հետևանքները հաշվի առնելու հմտություն,
 - 7) ունենա մասնագիտական ինքնազարգացման և կատարելագործման նպատակով անհրաժեշտ տեղեկությունները ընտրելու և մասնագիտական աղբյուրներից ձեռք բերելու հմտություն,
 - 8) ցուցաբերի աշխատանքային խնդիրների լուծման ընթացքում պատասխանատվություն ստանձնելու, հիմնավորված լուծումներ գտնելու կարողություն,
 - 9) ունենա ինչպես ընդհանուր, այնպես էլ որոշակի փոփոխվող գործոններով իրավիճակներում աշխատելու հմտություն:

ԳԼՈՒԽ 4

**ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՇԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0732.07.4
«ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԲԱՐԵԿԱՐԳՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0732.07.04. 4 «ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝ ՏՐԱԿՏՈՐԻ»
ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՊԱՐՏԱԴԻՐ
ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ**

10. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4
«Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում»
մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի
բովանդակության պարտադիր նվազագույնի նկատմամբ պահանջները սահմանվում է ընդհանուր
հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների, առանցքային
հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական կարողությունների բնագավառում
շրջանավարտին ներկայացվող պահանջների համաձայն:
11. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4
«Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում»
մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման հիմնական կրթական
ծրագրով շրջանավարտը ընդհանուր հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր
բնագիտական գիտելիքների բնագավառում պետք է՝
- 1) ցուցաբերի ՀՀ Սահմանադրության, զբաղվածության տվյալ բնագավառը կարգավորող
հիմնական նորմատիվ ակտերի, մարդու և հասարակության, քաղաքացիների միջև
հարաբերությունները կարգավորող օրենքների և նորմատիվ փաստաթղթերի հիմնական
դրույթների իմացություն,
 - 2) տիրապետի հայոց լեզվին,
 - 3) հաղորդակցվի առնվազն մեկ օտար լեզվով,
 - 4) ցուցաբերի առողջ կենսակերպ վարելու, հիգիենայի և ֆիզիկական կուլտուրայի կանոններին
տիրապետելու կարողություն,
 - 5) ցուցաբերի ազգային և համաշխարհային պատմության և մշակույթի որոշակի իմացություն,
 - 6) ունենա անձի և հասարակության զարգացման օրինաչափությունների, հասարակության
սոցիալական կառուցվածքի, շարժումների, քաղաքականության սուբյեկտների, քաղաքական
հարաբերությունների և գործընթացների վերաբերյալ ընդհանուր տեղեկություններ,
 - 7) տիրապետի էկոլոգիական հիմնական հասկացությունների բովանդակությանը,
բնապահպանական գլոբալ և տարածաշրջանային հիմնախնդիրների դրույթներին,
 - 8) ցուցաբերի մասնագիտական գործունեության բնագավառի տնտեսական երևույթների և
հարաբերությունների առանձնահատկությունների վերաբերյալ իմացություններ,

9) պատկերացում ունենա արտակարգ իրավիճակների մասին, տիրապետի արտակարգ իրավիճակներում գործելու հիմնական սկզբունքներին և մոտեցումներին, տեղյակ լինի փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման կառուցվածքին և ձևերին, օգտագործի անհատական պաշտպանության միջոցներ:

12. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի հավելված 1-ի աղյուսակ 1-ում բերված մոդուլներով ներկայացված առանցքային հմտություններին:
13. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում » 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի հավելված 1-ի աղյուսակ 2-ում բերված մոդուլներով ներկայացված ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողություններին:

ԳԼՈՒԽ 5

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0732.07.4 «ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԲԱՐԵԿԱՐԳՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0732.07.04.4 «ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝ ՏՐԱԿՏՈՐԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ

14. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության կադրային ապահովության և կադրային համապատասխանության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) Ուսումնական պարապմունքներ վարող դասախոսը պետք է ունենա դասընթացի բնույթին համապատասխանող միջին կամ բարձրագույն մասնագիտական կրթության որակավորում, կամ տվյալ մասնագիտական զբաղվածության բնագավառում աշխատանքային գործունեության փորձ՝ եթե տվյալ դասընթացի ուղղությամբ միջին կամ բարձրագույն կրթություն չի իրականացվում: Հատուկ մասնագիտական դասընթացները վարող դասախոսների համար մասնագիտական աշխատանքի փորձի առկայությունը ցանկալի է:

2) Ուսումնական պրակտիկան վարող արտադրական ուսուցման վարպետը պետք է ունենա տվյալ մասնագիտությամբ մասնագիտական աշխատանքի փորձ և մասնագիտական կրթություն:

3) Արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները վարում է մասնագիտական դասընթացի դասախոսը:

15. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի իրականացման ուսումնամեթոդական ապահովման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) հաստատությունը պետք է ունենա մասնագիտության ուսումնական պլանով նախատեսված առարկաների և մոդուլների ծրագրային բովանդակությանը համապատասխանող ուսումնական, մեթոդական և տեղեկատվական նյութեր (գրադարանային ֆոնդ, տվյալների համակարգչային բազա և այլն), գնահատման և ատեստավորման նպատակով օգտագործվող նյութեր, ուսումնական գործընթացի արդյունավետ իրականացմանը նպաստող այլ նյութեր, ուղեցույցներ:

16. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության նյութատեխնիկական ապահովության նկատմամբ պահանջները սահմանվում են ըստ ուսումնական կաբինետների, լաբորատորիաների, արհեստանոցների, սպորտային համալիրի: Դրանց հագեցվածությունը որոշվում է ուսումնական ծրագրերի պահանջներին համապատասխան:

1) Ուսումնական կաբինետների երաշխավորվող ցանկը՝

ա. աշխատանքի պաշտպանության և էկոլոգիայի հիմունքների,

բ. գծագրության և չափագիտության,

գ. ճանապարհային մեքենաների և սարքավորումների կառուցվածքի,

դ. տրակտորի վարման և շահագործման աշխատանքների,

ե. ընդհանուր հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական առարկաների,

զ. մաթեմատիկական և ընդհանուր բնագիտական առարկաների,

է. էլեկտրատեխնիկայի և էլեկտրական սարքավորումների,

ը. համակարգչային տեխնիկայի:

2) Ուսումնական լաբորատորիաների երաշխավորվող ցանկը՝

ա. վառելիքաքսուկային նյութերի,

3) Ուսումնական արհեստանոցներ.

ա. մեխանիկա-փականագործական աշխատանքների,

բ. ճանապարհային մեքենաների և սարքավորումների ագրեգատների, հանգույցների,

մեխանիզմների, սպասարկման

4) Սպորտային համալիր՝

ա. մարզադահլիճ,

բ. մարզահրապարակ

Կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատությունը, ելնելով անհրաժեշտությունից, կարող է ձևավորել լրացուցիչ կաբինետներ, լաբորատորիաներ:

17. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4

«Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով ուսումնական գործընթացի կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) առկա ուսուցման ձևի համար ուսումնական տարվա սկիզբը սեպտեմբերի 1-ն է, իսկ դրսեկության (էքստեռնատ) ձևով ուսուցման դեպքում սահմանվում է ուսումնական պլաններով,

2) ուսումնական յուրաքանչյուր տարվա տևողությունը սահմանվում է ուսումնական պլանով,

3) ուսանողի շաբաթական ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը չպետք է գերանշանցի 54 ժամը՝ ներառյալ լսարանային և արտալսարանային ուսումնական աշխատանքի բոլոր տեսակները,

4) ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն և պարտադիր պարապմունքների շաբաթական ծավալը չպետք է գերանշանցի 36 ժամը՝ առանց նախասիրական առարկաների, խորհրդատվությունների և լրացուցիչ արտալսարանային պարապմունքների բեռնվածության,

5) ուսումնական խմբի համար խորհրդատվության տարեկան ծավալը կազմում է մինչև 100 ժամը,

6) նախասիրական առարկաների ցանկը, դրանց ծավալը (առանձին դասացուցակով) և ուսուցման ժամկետները յուրաքանչյուր ուսումնական տարում որոշվում է հաշվի առնելով ուսանողների ընտրությունը:

18. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4

«Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի պրակտիկաների կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագիրը ներառում է ուսումնական (տեսական ուսուցմամբ և/կամ առանց տեսական ուսուցման), արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաներ.

2) պրակտիկայի յուրաքանչյուր տեսակի տևողությունը սույն չափորոշչով սահմանված պրակտիկայի ընդհանուր տևողությանը համապատասխան սահմանվում է մասնագիտության ուսումնական պլանով,

3) պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերը կազմում և հաստատում են ուսումնական հաստատությունները.

4) ուսումնական պրակտիկաներն անց են կացվում պրակտիկայի ծրագրի կատարումն ապահովելու համար բավարար կահավորում և տեխնիկական հագեցում ունեցող ուսումնական արհեստանոցներում, ուսումնափորձական տեղամասերում, հաստատության այլ ուսումնաօժանդակ օբյեկտներում, ինչպես նաև կազմակերպություններում, հաստատություններում.

5) արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները, որպես կանոն, անց են կացվում պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերի բովանդակությանը համապատասխան պայմաններ ունեցող կազմակերպություններում:

19. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման ուսանողների ատեստավորումների նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) ուսումնառության ընթացքում ուսանողները պարբերաբար ատեստավորվում են, որի նպատակը ըստ սույն չափորոշչով սահմանված կարողությունների տարրերի նրանց ձեռքբերումները հավաստող վկայություններ ստանալն է,

2) ուսումնական կիսամյակի սկզբում ուսանողը տեղեկացվում է կիսամյակի ընթացքում միջանկյալ ատեստավորման բնույթի, ժամկետների, անցկացման ձևի և ներառվող նյութի ծավալի մասին,

3) պետական ամփոփիչ ատեստավորումը երաշխավորվում է անցկացնել առանձին առարկաներից կամ մոդուլներից քննության, համալիր (միջառարկայական կամ միջմոդուլային) քննության կամ ավարտական (դիպլոմային) աշխատանք կատարելու և պաշտպանելու ձևով,

4) պետական ամփոփիչ ատեստավորման ընտրված ձևը և ներառվող նյութի ծավալը պետք է հնարավորություն տա ստուգել շրջանավարտի ձեռք բերած կարողությունների և հմտությունների համապատասխանությունը սույն չափորոշչով 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման մասնագետի համար սահմանված պահանջներին:

**ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՇԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0732.07.4
«ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԲԱՐԵԿԱՐԳՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0732.07.04. 4 «ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝ ՏՐԱԿՏՈՐԻ»
ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՄՈԴՈՒԼԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ, ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ
ՊԼԱՆԸ ԵՎ ԴՐԱ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐԸ**

20. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4

«Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնելու համար հաստատությունը կազմում և հաստատում է առանցքային հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական մոդուլների, ընտրովի դասընթացի ուսումնական ծրագրերը, կրթության կառավարման պետական լիազորված մարմնի երաշխավորած ձևին համապատասխան ուսումնական պլանը՝ հաշվի առնելով հավելված 1-ի 3-րդ աղյուսակում բերված օրինակելի ուսումնական պլանը:

21. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4

«Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնող հաստատությունը սույն չափորոշչի հիման վրա մոդուլային ուսումնական ծրագրերը և ուսումնական պլանը կազմելու ժամանակ՝

- 1) կարող է փոփոխել դասընթացների և մոդուլների ժամաքանակը՝ պահպանելով մասնագետի (շրջանավարտի) կարողություններին և հմտություններին ներկայացվող պահանջները,
- 2) պետք է մոդուլների արդյունքներին և դրանց կատարման չափանիշներին համապատասխան ուսումնական ծրագրերը մշակելիս հաշվի առնի գործատուների, գործադիր իշխանությունների, մասնագիտական ոլորտը կառավարող պետական լիազորված մարմինների, այլ շահագրգիռ սուբյեկտների (սոցիալական գործընկերների) առաջարկությունները,
- 3) պետք է առարկայի և /կամ/ մոդուլի ընդհանուր ժամաքանակի սահմաններում որոշի տեսական, գործնական և լաբորատոր պարապմունքների ժամաքանակները,
- 4) պետք է միջանկյալ ատեստավորման ընդհանուր շաբաթների սահմաններում որոշի ըստ կիսամյակների այս ատեստավորմանը հատկացվող ժամանակը,
- 5) պետք է որակավորման նկարագրին համապատասխան դրա ամբողջացման անհրաժեշտությունը և առանձնահատկությունը հաշվի առնելով կազմի և հաստատի ընտրովի դասընթացների ուսումնական ծրագրերը,
- 6) օգտվելով երաշխավորված ձևում տրված պարզաբանումներից պետք է կազմի ուսումնական պլանի կիրառման պարզաբանումները,

7) պետք է պրակտիկայի համար նախատեսված շաբաթների սահմաններում որոշի ուսումնական և արտադրական պրակտիկաների տևողությունները, անցկացման ժամկետները, նախաավարտական պրակտիկայի տևողությունը,

8) պետք է սույն չափորոշիչով երաշխավորված ամփոփիչ ատեստավորման ձևերին համապատասխան ընտրի ամփոփիչ ատեստավորման ձևը:

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.04.4 «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչի

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի առանցքային հմտությունների մոդուլներ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ»		
1.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-Հ-4-18-001
2.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել ուսանողների անձնական շփման ունակությունները, ակտիվացնել միջանձնային հաղորդակցության հնարավորությունները, ձևավորել աշխատանքային և մասնագիտական գործունեության ընթացքում նպատակային հաղորդակցման, գործնական կապերի ու հարաբերությունների ստեղծման կարողությունը:
3.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
4.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
5.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

6.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը անձնական և մասնագիտական նպատակների իրականացման համար
7.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում հաղորդակցման անհրաժեշտությունը անձի ինքնադրսևորման և գործարար հաջողությունների համար, 2) ներկայացնում է շփման և անձնական հաղորդակցման ձևերը, բաղադրիչները, 3) ներկայացնում է գործնական հաղորդակցման եղանակները, բաղադրիչները, 4) շփման հնարավորությունը ուղղորդում է նպատակային հաղորդակցմանը, 5) անձնական հատկանիշները օգտագործում է գործնական հաղորդակցության մեջ:
8.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կիրառել ուղղակի հաղորդակցման ձևերը
9.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) բանավոր հաղորդակցման ժամանակ վարում է զրույց, արձագանքում է հարցադրումներին, 3) հանդես է գալիս հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնում է հստակ և նպատակային խոսք, 4) ուղղակի հաղորդակցման ընթացքում հայտնում է տեսակետ, դրսևորում է հետաքրքրություն, հաճոյախոսում է, 5) մասնակցում է բանավեճերի, պահպանում է համագործակցության շարունակականությունը:
10.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կիրառել անուղղակի հաղորդակցման ձևերը
11.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում անուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) կազմում և ձևակերպում է գրավոր խոսք՝ պահպանելով նպատակայնությունն ու էթիկան, 3) օգտագործում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաները և այլ տեխնիկական միջոցները՝ նպատակային տեղեկատվությունը փոխանցելու համար, 4) կազմում է գրություններ՝ ըստ հասցեատիրոջ և նպատակի, 5) վարում է տեղեկատվության հավաքագրման և փոխանցման փաստաթղթեր, 6) բանավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է գրավորի, 7) գրավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է բանավոր հակիրճ նյութի:

12.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ձևավորել և զարգացնել միջանձնային հաղորդակցում
13.	Կատարման չափանիշներ	1) նախաձեռնում է անձնական և աշխատանքային շփում՝ ըստ իրավիճակի և գրուցակցի կամ հասցեատիրոջ 2) ստանում, մշակում և դասակարգում է անհրաժեշտ (նպատակային) տեղեկատվությունը, 3) առկա տեղեկատվությունն օգտագործում է միջանձնային հաղորդակցում ձևավորելու համար, 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար, 5) ներգրավվում է երկխոսություններում, քննարկումներում, հայտնում է կարծիք, հիմնավորում է տեսակետներ, 6) պահպանում և եզրափակում է երկխոսությունը, 7) կարողանում է հաղորդակցվել՝ հաշվի առնելով իրավիճակը և ունկնդրի հետաքրքրությունները:
14.	Ուսումնառության արդյունք 5	Խթանել համագործակցության ձևավորումը, ստեղծել նախապայմաններ շարունակական գործընկերության համար
15.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է համագործակցությանը խթանող միջոցառումները (գովազդ, հայտարարություններ, ցուցահանդեսներ և այլն), 2) հավանական գործընկերոջ վերաբերյալ հավաքագրում է անհրաժեշտ տեղեկատվությունը, 3) հավաքագրված տեղեկատվությունն օգտագործում է գործարար հաղորդակցում ձևավորելու համար, 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար, 5) հաղորդակցման ընթացքում ձեռք է բերում վստահություն, 6) ապահովում է հետադարձ կապի միջոցառումներ:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՁԵՌՆԵՐԵՑՈՒԹՅՈՒՆ»		
16.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-2-4-18-001
17.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել բիզնես գործունեություն իրականացնելու համար անհրաժեշտ գործնական հմտություններ: Դրանք ներառում են ինքնուրույն բիզնես կազմակերպելու և

		վարելու համար անհրաժեշտ գործողությունների իրականացման հմտություններ, որոնցում հաշվի է առնված ինչպես գործարար ոլորտին հատուկ սկզբունքները, այնպես էլ բիզնես գործունեությունը կարգավորող իրավական դաշտի առանձնահատկությունները
18.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
19.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլի 1 և 2 ուսումնառության արդյունքներն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ: Մյուս ուսումնառության արդյունքների ուսումնասիրությունը նպատակահարմար է իրականացնել որոշակի մասնագիտական մոդուլներ յուրացնելուց հետո, որպեսզի դրանց գործնական ձեռքբերումները օգտագործվեն համապատասխան ծրագրեր մշակելու համար:
20.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է
21.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հիմնավորված բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացը
22.	Կատարման չափանիշներ	1) բիզնես-գործունեության էությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 2) բիզնես-գործունեության տեսլականը, նպատակը և ռազմավարությունը ճիշտ է սահմանում, 3) բիզնես-գործունեության համար նախընտրելի անձնային հատկանիշների կարևորությունը հիմնավորում է, 4) բիզնես-գործունեության համար սեփական հնարավորությունների գնահատումը ճիշտ է, 5) բիզնես-գաղափարի էությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 6) բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացի բաղադրիչների իմաստը ճիշտ է մեկնաբանում, 7) ըստ իրավիճակների հիմնավորում է ձևավորված բիզնես-գաղափարները, 8) բիզնես-գաղափարի տարբերակի գնահատումը ճիշտ է:
23.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել կազմակերպության ստեղծման և գրանցման կարգը, կառավարման գործընթացը
24.	Կատարման չափանիշներ	1) կազմակերպության կազմակերպչա-իրավական ձևերի բնութագիրը ճիշտ է, 2) կազմակերպության աշխատանքը կարգավորող իրավական ակտերի պահանջների ընկալումը ճիշտ է, 3) կազմակերպության ստեղծման քայլերի հաջորդականությունը ճիշտ է մեկնաբանում,

		4) կազմակերպության ստեղծման համար պահանջվող փաստաթղթերի ձևավորումը ճիշտ է, 5) կազմակերպության կառավարման անհրաժեշտությունը և խնդիրները ճիշտ է մեկնաբանում, 6) կառավարման ֆունկցիաների բնութագրերը ճիշտ է, 7) կառավարման ոճերի բնութագրերը ճիշտ է, 8) կառավարման ֆունկցիոնալ բաժինների ձևավորման մոտեցումները ճիշտ է, 9) աշխատատեղերի ձևավորման և պարտականությունների բաշխման մոտեցումները հիմնավոր է, 10) աշխատողների ընտրության կարգը հիմնավոր է, 11) կազմակերպության կառավարման առընչվող փաստաթղթերի ձևավորումը ամբողջական և հիմնավոր է, 12) կնքվելիք պայմանագրերի կազմը և բովանդակությունը իրավաբանորեն ճիշտ է, 13) կառավարման արդյունավետության գնահատման մոտեցումները հիմնավոր է:
25.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարել շուկայի հետազոտման և գնահատման գործողություններ
26.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում «շուկա» հասկացությունը, 2) շուկայի հետազոտման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 3) շուկայի հետազոտման հիմնական ուղղությունները բացահայտում է, 4) շուկայի հետազոտման գործընթացի փուլերը ճիշտ է բնութագրում, 5) ըստ փուլերի շուկայի հետազոտման մեթոդների ընտրությունը հիմնավոր է, 6) շուկայական պահանջարկի ծավալի բացահայտման մոտեցումները ճիշտ է, 7) շուկայի վրա ազդող գործոնների և գնորդի վարքագծի գնահատումը ճիշտ է, 8) շուկայական մրցակցության գնահատումը հիմնավոր է, 9) շուկայի հատվածավորումը իրատեսական է, 10) մարքեթինգի գաղափարների /4P և 7P/ նշանակությունը ճիշտ է բացահայտում, 11) մարքեթինգային ռազմավարության մշակման մոտեցումները հիմնավորված է:
27.	Ուսումնառության արդյունք 4	Բնութագրել կազմակերպության ռեսուրսները և գնահատել օգտագործման արդյունավետությունը

28.	Կատարման չափանիշներ	1) կազմակերպության ռեսուրսների կազմը և կառուցվածքը ճիշտ է բացահայտում, 2) կազմակերպության ռեսուրսների խմբերի միջև օպտիմալ հարաբերակցության ապահովման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 3) նյութական ռեսուրսների խմբերի տնտեսագիտական բնութագրերը ճիշտ է, 4) աշխատանքային ռեսուրսների բնութագիրը և դրանց առընչվող ցուցանիշների մեկնաբանությունը ճիշտ է, 5) աշխատանքի տեխնիկական նորմավորման էությունը ճիշտ է բացատրում, նորմաների մեծության ձևավորման մեխանիզմը ճիշտ է ներկայացնում, 6) ֆինանսական ռեսուրսների հետ կապված հասկացությունների բացատրությունը ճիշտ է, 7) ֆինանսական ռեսուրսների համալրման աղբյուրների առանձնահատկությունները ճիշտ է մեկնաբանում, 8) ռեսուրսների պահանջվելիք մեծության հաշվարկման մոտեցումները հիմնավոր է, 9) հիմնական կապիտալի առանձին խմբերի օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է, 10) շրջանառու կապիտալի օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է, 11) աշխատանքային ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է, 12) ռեսուրսների օգտագործման վերաբերյալ պարզ վերլուծական գործողությունները և ըստ արդյունքների եզրահանգումները հիմնավոր է:
29.	Ուսումնառության արդյունք 5	Կատարել ծախսերի հաշվարկ, ձևավորել ապրանքի /ծառայության/ գինը
30.	Կատարման չափանիշներ	1) «ծախս» հասկացության բովանդակությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 2) տարբերակում է ծախսերի խմբերը, 3) ծախսերը հիմնավորող փաստաթղթերի տեսակները և վավերապայմանները ճիշտ է ներկայացնում, 4) ծախսերի տարբեր խմբերի հաշվապահական ձևակերպումները ճիշտ է, 5) ապրանքների տարբեր տեսակների և ծառայությունների տարբեր խմբերի համար պահանջվող ծախսերի

		կազմը հիմնավոր է ներկայացնում, 6) ապրանքի կամ ծառայության ինքնարժեքի մեջ ներառվող ծախսերի հոդվածները ճիշտ է ներկայացնում, 7) ինքնարժեքի տարբեր հոդվածների մեծության հաշվարկման մեթոդաբանությունը ճիշտ է կիրառում, 8) հաշվում է ապրանքի կամ ծառայության միավորի ինքնարժեքը, 9) ինքնարժեքի իջեցման հնարավորությունները ճիշտ է գնահատում, 10) ինքնարժեք-շուկայական գին մարժայի տարբերության հիմնավորումը ճիշտ է, 11) անհատական գնից շուկայական գնի անցման տրամաբանությունը բացատրում է:
31.	Ուսումնառության արդյունք 6	Մշակել բիզնես պլան և գործողությունների ծրագիր
32.	Կատարման չափանիշներ	1) բիզնես գործունեության համար բիզնես պլանի անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 2) բիզնես պլանի բաժինների բովանդակության մեկնաբանությունները ճիշտ է, 3) բիզնես պլանի մշակման համար անհրաժեշտ ելակետային տվյալների կազմը և ձեռք բերման աղբյուրները ճիշտ է ներկայացնում, 4) ճիշտ է կատարում SWOT վերլուծություն, 5) SWOT վերլուծության արդյունքները կիրառում է բիզնես պլանը մշակելու գործընթացում, 6) բիզնես պլանով նախատեսվող միջոցառումները հիմնավորված է, 7) բիզնես պլանի կատարումն ապահովող գործողությունների ծրագիրը, ժամանակացույցը հիմնավոր է, 8) բիզնես պլանի կատարումն ապահովող ռեսուրսների մեծությունները ճիշտ է սահմանվել, 9) բիզնես պլանով նախատեսված միջոցառումների իրականացման ռիսկերը և դրանց հաղթահարման քայլերը հիմնավոր են:
33.	Ուսումնառության արդյունք 7	Հաշվել հարկեր, տուրքեր, կազմել ֆինանսական հաշվետվություններ

34.	Կատարման չափանիշներ	1) հարկային օրենսդրության հիմնական դրույթները ճիշտ է մեկնաբանում, 2) հարկային օրենսդրության հիմնական հասկացությունները ճիշտ է բացատրում, 3) հարկերի և տուրքերի մեծությունը հաշվելու համար կիրառվող ելակետային ցուցանիշների հաշվարկը ճիշտ է կատարում, 4) հարկերի և տուրքերի մեծությունը ճիշտ է հաշվարկում, 5) հարկերի վճարման ժամկետների գնահատումը համապատասխանում է օրենսդրության պահանջներին, 6) ֆինանսական հաշվետվությունների կազմը ճիշտ է ներկայացնում, 7) անհրաժեշտ ֆինանսական հաշվետվությունները ճիշտ է լրացնում, 8) ստուգումների իրականացման իրավական ակտերի պահանջները ճիշտ է բացատրում, 9) ստուգումների հետ կապված տնտեսվարողի իրավունքներն ու պարտականությունները ճիշտ է ներկայացնում:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՕԳԵՐԱՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ»		
35.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ՀՕ-4-18-001
36.	Մոդուլի նպատակը	Զարգացնել ուսանողների՝ համակարգչային տեխնիկայից օգտվելու և դրա ծրագրային հնարավորությունները կիրառելու առաջնային կարողությունները, աշխատանքային գործունեության ընթացքում և անձնական կարիքների շրջանակներում կիրառել համակարգչային օպերացիոն համակարգերի, գրասենյակային փաթեթների (Microsoft Office) ծրագրերը, կատարելագործել համացանցից օգտվելու կարողությունները և տեղեկատվական բազաների հետ նպատակային աշխատելու հմտությունները:
37.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
38.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար նախնական հմտություններ և կարողություններ չեն պահանջվում:
	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
39.	Ուսումնառության արդյունք 1	WORD ծրագիր (հիմնական տեղեկություններ)
40.	Կատարման չափանիշներ	1) իմանալ Microsoft Word ծրագրի պատուհանի կառուցվածքը,

		2) բացել նոր փաստաթուղթ, 3) ստեղծել նոր օգնությամբ մուտքագրել տեքստ, մեծատառ նշաններ, սիմվոլներ, թվանշաններ, 4) տեղաշարժել տեքստային ցուցիչը տեքստի մեջ, 5) կատարել տարրական ուղղումներ տեքստում, 6) փակել փաստաթուղթը, 7) բացել առկա փաստաթուղթը, 8) իմանալ Zoom գործիքի հնարավորությունները:
41.	Ուսումնառության արդյունք 2	Տեքստերի տարրական ֆորմատավորում
42.	Կատարման չափանիշներ	1) պատրաստել Word ծրագիրը հայերեն և օտար լեզվով տեքստ մուտքագրելու համար, 2) նշել բառերը և տեքստային հատվածները, 3) կատարել մուտքագրված տեքստի պարզագույն ֆորմատավորում, 4) կատարել տողերի հավասարեցում, 5) փոխել միջտողային տարածությունները, 6) փոխել տեքստի գույնը Font Color գործիքով, 7) փոխել տեքստի գունային ֆոնը Highlight գործիքով, 8) փոխել պարբերության խորությունները լուսանցքներից, 9) չեղյալ հայտարարել (հրաժարվել) ֆորմատավորման կատարված գործողությունները, 10) վերականգնել ֆորմատավորման չեղյալ հայտարարված գործողությունները, 11) կրկնել ֆորմատավորման վերջին գործողությունը, 12) մենյուի File\Page Setup հրամանի օգնությամբ փոխել լուսանցքների խորությունները Top, Bottom, Left, Right թվային դաշտերի օգնությամբ, ընտրել էջի ուղղաձիգ (Portrait) կամ հորիզոնական (Landscape) դիրքերը, ընտրել թղթի չափերը Paper Size ցուցակի օգնությամբ, 13) պատճենել տեքստը, 14) տեղափոխել տեքստը,

		15) տողադարձել տեքստը, 16) համարակալել էջերը մենյուի Insert\Page Numbers... հրամանով:
43.	Ուսումնառության արդյունք 3	Փաստաթղթի պահպանում
44.	Կատարման չափանիշներ	1) իմանալ փաստաթղթերի պահպանման իմաստը, 2) պահպանել նոր ստեղծված փաստաթուղթը, 3) պահպանել փաստաթղթում կատարված ընթացիկ ֆորմատավորումները և փոփոխությունները:
45.	Ուսումնառության արդյունք 4	Աղյուսակների պատրաստում և խմբագրում
46.	Կատարման չափանիշներ	1) պատրաստել աղյուսակ, 2) աղյուսակի մեջ մուտքագրել տեքստ, 3) կատարել ուղղումներ ու լրացումներ աղյուսակի մեջ, 4) ավելացնել նոր տողեր և նոր սյուններ աղյուսակի մեջ, 5) ջնջել աղյուսակի տողերը և սյունները, 6) փոխել սյունակի լայնությունը մկնիկի օգնությամբ, 7) փոխել տողի բարձրությունը մկնիկի օգնությամբ, 8) փոխել աղյուսակի գծերի գույնը, 9) գունավորել աղյուսակի տողը և սյունը:
47.	Ուսումնառության արդյունք 5	Գրաֆիկական խմբագրում և նկարազարդում
48.	Կատարման չափանիշներ	1) գծագրել գրաֆիկական օբյեկտներ, 2) գծագրել գրաֆիկական օբյեկտներ՝ օգտագործելով Autoshapes պատուհանի պատրաստի ձևերը, 3) գծագրել կանոնավոր պատկերներ, 4) ֆորմատավորել գրաֆիկական օբյեկտները՝ տեղափոխելով, պատճենելով, պտտելով, շրջելով, չափերը փոխելով, 5) խմբավորել գրաֆիկական օբյեկտները, 6) հավասարեցնել գրաֆիկական օբյեկտները իրար նկատմամբ,

		7) գծագրել տեքստային բլոկներ, 8) գունավորել գրաֆիկական օբյեկտները, 9) երանգավորել գրաֆիկական օբյեկտները, 10) ստվերավորել գրաֆիկական օբյեկտները:
49.	Ուսումնառության արդյունք 6	Փաստաթղթի տպագրում
50.	Կատարման չափանիշներ	1) նախադիտման ռեժիմում թերթել փաստաթուղթը, 2) իմանալ Print պատուհանի ֆունկցիաները, 3) տպագրել փաստաթուղթը:
51.	Ուսումնառության արդյունք 7	Ինտերնետում աշխատելու իմացություն
52.	Կատարման չափանիշներ	1) իմանալ ինտերնետ հասկացության նշանակությունը, 2) ճանաչել Internet Explorer ծրագիրը, իմանալ դրա նշանակությունը, 3) իմանալ «ինտերնետային հասցե» հասկացությունը, 4) իմանալ History հրամանի նշանակությունը, 5) իմանալ Favorites հրամանի նշանակությունը, 6) իմանալ Stop հրամանի նշանակությունը, 7) իմանալ Refresh հրամանի նշանակությունը, 8) իմանալ Back և Forward կոճակների նշանակությունը, 9) պատճենել տեքստային ինֆորմացիան ինտերնետային էջից, 10) պատճենել գրաֆիկական ինֆորմացիան ինտերնետային էջից, 11) իմանալ ինֆորմացիայի որոնման ինտերնետային ծառայությունները, 12) ըստ չափանիշների որոնել ինֆորմացիա, 13) ճիշտ օգտվել ինֆորմացիայի որոնման ինտերնետային ծառայություններից, 14) իմանալ էլեկտրոնային փոստի նշանակությունը, 15) ուղարկել և ստանալ էլեկտրոնային նամակներ:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ»		
53.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ԱԱՕ-4-18-001
54.	Մոդուլի նպատակը	Ուսանողների մոտ ձևավորել կազմակերպություններում աշխատանքային անվտանգության պահպանման, աշխատանքի պաշտպանության միջոցառումների իրականացման և առաջին բուժօգնության կազմակերպման կարողություններ:
55.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
56.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը յուրացնելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
57.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
58.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել աշխատանքի պաշտպանության իրավական և կազմակերպչական դրույթները
59.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում աշխատանքի պաշտպանության վերաբերյալ իրավական ակտերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում կազմակերպություններում աշխատանքի պաշտպանության կազմակերպման ներքին նորմատիվային փաստաթղթերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում աշխատանքի պաշտպանության նորմերի և կանոնների խախտման հետ կապված պատասխանատվությունը, 4) ճիշտ է ներկայացնում աշխատանքի պաշտպանության նորմերի և կանոնների պահպանման նկատմամբ վերահսկողության ձևերը և մեխանիզմները, 5) ճիշտ է ներկայացնում արտադրությունում դժբախտ դեպքերի և պատահարների հետաքննության, փաստաթղթավորման և հաշվառման կարգը, 6) ճիշտ է ներկայացնում արտադրության տարբեր մակարդակների ղեկավարների պատասխանատվությունը աշխատանքի պաշտպանության նորմերի պահպանման վերաբերյալ:
60.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել անվտանգության տեխնիկայի նորմերը և կանոնները կազմակերպություններում
61.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում տեխնոլոգիական սարքավորումների, մեխանիզմների շահագործման

		անվտանգության տեխնիկայի հիմնական պահանջները, 2) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրաանվտանգության կանոնները և պաշտպանությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում հակահրդեհային պաշտպանության կանոնները, 4) ճիշտ է ներկայացնում ճնշման տակ աշխատող սարքավորումների և մեխանիզմների անվտանգ շահագործման կանոնները:
62.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել արտադրական սանիտարիայի և հիգիենայի պահանջները
63.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում արտադրական սանիտարիայի և հիգիենայի հասկացությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում արտադրական միկրոկլիմայի նկատմամբ նորմատիվային պահանջները, 3) ճիշտ է թվարկում արտադրական աղմուկից և ցնցումներից պաշտպանվելու միջոցները, 4) ճիշտ է ներկայացնում արտադրական լուսավորվածությանը վերաբերող պահանջները և նորմերը:
64.	Ուսումնառության արդյունք 4	Առաջին օգնության ցուցաբերում
65.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ցուցադրում արհեստական շնչառության իրականացումը, 2) ճիշտ է ցուցադրում սրտի աշխատանքի վերականգնման իրականացումը, 3) ճիշտ է ցուցադրում արյան հոսքի դադարեցման իրականացումը և ճիշտ է դնում վիրակապ, 4) ճիշտ է վիրակապում կոտրվածքները, 5) ճիշտ է ցուցադրում այրվածքների դեպքում առաջին օգնության ցուցաբերումը, 6) ճիշտ է ցուցադրում էլեկտրահարման դեպքում առաջին օգնության իրականացումը:

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության «Օպերատոր՝ տրակտորի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական կարողությունների մոդուլներ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՃԱՐՏԱՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՖԻԿԱ, ՉԱՓԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»		
1.	Մոդուլի դասիչը	ՃԱՏՕ 4-18-001
2.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել մասնագիտական աշխատանքային գծագրեր ու էսքիզներ կարդալու և հասկանալու, ինչպես նաև տիպային մեքենամասերի էսքիզներ ու աշխատանքային գծագրեր կատարելու, չափիչ գործիքներով աշխատելու, չափումների տեխնիկային տիրապետելու անհրաժեշտ կարողություններ և հմտություններ:
3.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
4.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
5.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
6.	Ուսումնառության արդյունք 1	Կատարել պարզագույն մեքենամասերի էսքիզներ և աշխատանքային գծագրեր
7.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում երկրաչափական կառուցումները հարթության վրա՝ կորերի լծորդում, փոխուղղահայաց ուղիղների կառուցում, եռանկյունների կառուցում կոորդինանտներով և այլն, 2) ճիշտ է կատարում պարզագույն մեքենամասերի պրոեկտումը հարթությունների վրա և պատկերում դրանց երեք պրոեկցիաները, 3) ճիշտ է տալիս կտրվածքներ և պատկերում է առաջադրված պարզագույն մեքենամասերի աշխատանքային գծագրերը և էսքիզները, 4) ճիշտ է պատկերում աշխատանքային գծագրերի և էսքիզների վրա պարզագույն մեքենամասերի չափերը,

		5) ճիշտ է կատարում պարզագույն մեքենամասի բնօրինակից համապատասխան էսքիզը և աշխատանքային գծագիրը:
8.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կարողալ աշխատանքային գծագրերը և էսքիզները.
9.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում աշխատանքային գծագրերի և էսքիզների վրա պատկերված չափերի թույլտվածքները և մաքրության դասերի նշանակումները, 2) ճիշտ է ներկայացնում աշխատանքային գծագրերի և էսքիզների վրա պատկերված մակերևույթների ձևի թույլատրելի շեղումները, 3) ճիշտ է մեկնաբանում աշխատանքային գծագրերի և էսքիզի վրա ներկայացված տեխնիկական պայմանները, 4) ճիշտ է մեկնաբանում աշխատանքային գծագրերի կամ էսքիզի վրա պատկերված երիթի, բազմաերիթի, ատամնաանիվի, տարբեր նշանակության առվակների, երեսակների և նմանատիպ այլ տարրերի նշանակումները:
10.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կարողալ հանգույցների ու մեքենամասերի աշխատանքային գծագրերը, դրանց պայմանական նշանակումները և մասնագրերը
11.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում հանգույցների և մեքենամասերի հավաքական գծագրերում առանձին մեքենամասերի դիրքավորման նշանակումները, 2) ճիշտ է բացատրում հավաքական գծագրում պայմանական նշանակումները՝ երիթային, բազմաերիթային միացություններ, ատամնաանվային կառույց, առանցքակալային նստեցվածք, եռակցման միացություն և նմանատիպ այլ նշանակումներ, 3) ճիշտ է մեկնաբանում հավաքական գծագրերում պատկերված նստեցվածքների պայմանական նշանները, 4) ճիշտ է մեկնաբանում հավաքական գծագրի և մասնագրի փոխադարձ կապը, և կարողանում գծագրերի փաթեթից օգտվելով՝ հավաքական գծագրից ընտրել համապատասխան մեքենամասի աշխատանքային գծագիրը, 5) ճիշտ է մեկնաբանում հավաքական գծագրի տեխնիկական պահանջները:

12.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել մեքենամասերի չափերի թույլտվածքների համակարգը, նստեցվածքները
13.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում մեքենամասերի մշակման ճշտությունը կանխորոշող պայմանները, 2) ճիշտ է բացատրում մշակվող մեքենամասերի մաքրությանը և որակին ներկայացվող հիմնական պահանջները, 3) ճիշտ է պարզաբանում մեքենամասերի համափոխարինելիության սկզբունքը. 4) ճիշտ է մեկնաբանում մեքենամասի նոմինալ, սահմանային և իրական չափերը:
14.	Ուսումնառության արդյունք 5	Օգտվել թույլտվածքների աղյուսակներից
15.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է սահմանում թույլտվածք և նստեցվածք հասկացությունները, չափերի շեղումները (վերին, ներքին և իրական) և բացատրում ի՞նչ են բացակն ու ձգվածքը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում թույլտվածքների համակարգը և սահմանում վերջինս լիսեռի ու անցքի համակարգերի բաժանման հատկանիշները, 3) ճիշտ է թվարկում թույլտվածքների համակարգի ճշտության աստիճանները (կվալիտետները), 4) ճիշտ է օգտվում թույլտվածքների աղյուսակներից, 5) ըստ տրված գծագրի կամ խնդրի պայմանի ճիշտ է հաշվարկում լիսեռի թույլտվածքը, անցքի թույլտվածքը և հնարավոր նվազագույն բացակը:
16.	Ուսումնառության արդյունք 6	Տիրապետել չափումների տեխնիկային՝ արդյունավետ աշխատելով հիմնական չափիչ գործիքներով
17.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում, թե ի՞նչ է նշանակում չափում և սահմանում է օգտագործվող ժամանակակաից չափման միավորները, 2) ճիշտ է մեկնաբանում գոյություն ունեցող չափման մեթոդները և դրանց իրականացման եղանակները, 3) ճիշտ է բացատրում ձողակարկինի կառուցվածքը և դրանով իրականացնում է հանձնարարված չափումները, 4) ճիշտ է օգտվում միկրոմետրից և չափածողից ու մեկնաբանում վերջիններիս չափելու ճշտությունը, 5) ճիշտ է օգտվում ունիվերսալ անկյունաչափից, կալիբրներից, բացակաչափից, շաբլոններից և պարուրակաչափերից:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՆՅՈՒԹԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ, ՓԱԿԱՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ»		
18.	Մոդուլի դասիչը	ՃԱՏՕ 4-18-002
19.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել սև և գունավոր մետաղների և դրանց համաձուլվածքների, պոլիմերային և կերամիկական նյութերի տեսակների, հատկությունների, կիրառության բնագավառների վերաբերյալ գիտելիքներ, դրանց մակնշավորման սկզբունքները գործնականում օգտագործելու, ինչպես նաև մետաղների մշակմանն անհարժեշտ գործնական կարողություններ:
20.	Մոդուլի տևողությունը	48 ժամ
21.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
22.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
23.	Ուսումնառության արդյունք 1	Բացատրել թուջերի և պողպատների դասակարգումը, դրանց կիրառման բնագավառը և հիմնական ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները
24.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում պողպատների և թուջերի, որպես երկաթ ածխածնային միացության, կառուցվածքային էությունը և բացատրում դրանց դասակարգումը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում պողպատների և թուջերի հիմնական ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները՝ ամրություն, կարծրություն, կռելիություն, պլաստիկություն, 3) ճիշտ է մեկնաբանում պողպատների և թուջերի կիրառման բնագավառը՝ ելնելով դրանց հիմնական ֆիզիկամեխանիկական հատկություններից, 4) կարողանում է մետաղների նմուշների կոտրվածքներով ճիշտ ճանաչել և տարբերել թուջերը, և պողպատները, 5) կարողանում է ձեռքի փականագործական գործիքներով՝ խարտոց, սրոցաքար, հղկաքար, ճիշտ գնահատել պողպատի և թուջի բացարձակ և համեմատական ամրությունները և կարծրությունները:
25.	Ուսումնառության արդյունք 2	Բացատրել թուջերի և պողպատների մակնիշավորումը

26.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում պողպատների մակնիշավորումը, 2) ճիշտ է ներկայացնում թուջերի մակնիշավորումը, 3) կարողանում է ճիշտ վերծանել պողպատների և թուջերի մակնիշները:
27.	Ուսումնառության արդյունք 3	Բացատրել տրակտորաշինության մեջ կիրառվող գունավոր մետաղների և դրանց համաձուլվածքների, պոլիմերային և կերամիկական նյութերի դասակարգումը, կիրառման բնագավառները, հիմնական ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները, մակնիշավորումը
28.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում տրակտորների արտադրության և նորոգման ժամանակ առավել հաճախ կիրառվող գունավոր մետաղների՝ ալյումինի և պղնձի համաձուլվածքները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ալյումինի և պղնձի համաձուլվածքների դասակարգումը, դրանց մակնիշավորումը, 3) ճիշտ է ներկայացնում ալյումինի և պղնձի համաձուլվածքների ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները: 4) ճիշտ է ներկայացնում տրակտորների արտադրության և նորոգման ժամանակ օգտագործվող պոլիմերային նյութերի դասակարգումը, մակնիշավորումը, ֆիզիկա-քիմիական և մեխանիկական հատկությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում տրակտորների արտադրության և նորոգման ժամանակ օգտագործվող կերամիկական նյութերի դասակարգումը, մակնիշավորումը, ֆիզիկա-քիմիական և մեխանիկական հատկությունները:
29.	Ուսումնառության արդյունք 4	Կատարել մետաղի հատումը, հարթումը և ծռումը, կտրումը, խարտոցումը
30.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում մետաղի հարթում, 2) ճիշտ է կատարում մետաղի ծռում, 3) ճիշտ է կատարում մետաղի կտրում, 4) ճիշտ է կատարում մետաղի խարտոցում:
31.	Ուսումնառության արդյունք 5	Կատարել գայլիկոնում, եզրալայնում, անցքակոկում, պարուրակում, գամում
32.	Կատարման չունափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում գայլիկոնում ըստ գծանշման, կոնդուկտորի և հենակի, 2) ճիշտ է կատարում ձեռքով գալիկոնում, 3) ճիշտ է կատարում եզրալայնում, անցքալայնում և անցքակոկում:

		4) ճիշտ է կատարում ներքին և արտաքին պարուրակների մշակում, 5) ճիշտ է կատարում գամում:
33.	Ուսումնառության արդյունք 6	Կատարել ներխարտոցում և հարմարակցում, քերանում, կիպահղկում
34.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում անցքերի ներխարտոցում, 2) ճիշտ է կատարում մեքենամասերի հարմարադրում և հարմարակցում, 3) ճիշտ է կատարում շինվածքի մակերևույթների քերանում, 4) ճիշտ է կատարում կիպահղկման աշխատանքներ:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԷԼԵԿՏՐԱՏԵԽՆԻԿԱՅԻ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»		
35.	Մոդուլի դասիչը	ՃԱՏՕ 4-18-003
36.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողին տալ գիտելիքներ էլեկտրատեխնիկայի հիմնական հասկացությունների, հաստատուն և փոփոխական հոսանքների էլեկտրական շղթաների, դրանցում ընթացող էլեկտրամագնիսական երևույթների մասին, ինչպես նաև ձևավորել էլեկտրական և մագնիսական շղթաներ հաշվարկելու և հավաքելու կարողություններ:
37.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
38.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ԱԱՕ-4-11-001 «Անվտանգություն և առաջին օգնություն» մոդուլը:
39.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
40.	Ուսումնառության արդյունք 1	Բացատրել էլեկտրական և մագնիսական դաշտերի առաջացումը և բնութագրերը
41.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում էլեկտրական դաշտի առաջացումը, 2) ճիշտ է բացատրում մագնիսական դաշտի առաջացումը, 3) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրական և մագնիսական դաշտերի բնութագրերը:
42.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել հաստատուն հոսանքի էլեկտրական շղթայի հիմնական հասկացությունները և հաշվարկել

		շղթայի պարամետրերը, հավաքել շղթա
43.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հաստատուն հոսանքի գծային էլեկտրական շղթայի հիմնական հասկացությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հաստատուն հոսանքի գծային էլեկտրական շղթայի աշխատանքային ռեժիմները, 3) ճիշտ է հաշվում հաստատուն հոսանքի առաջադրված գծային էլեկտրական շղթայի պարամետրերը, 4) ճիշտ է ներկայացնում հաստատուն հոսանքի ոչ գծային էլեկտրական շղթայի առանձնահատկությունները, 5) ճիշտ է հաշվում հաստատուն հոսանքի առաջադրված ոչ գծային էլեկտրական շղթայի պարամետրերը: 6) ճիշտ է հավաքում հաստատուն հոսանքի շղթան:
44.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել փոփոխական հոսանքի էլեկտրական շղթայի հիմնական հասկացությունները, հաշվարկել շղթայի պարամետրերը, հավաքել շղթա
45.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում փոփոխական հոսանքի շղթայի տարրերն ու պարամետրերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում փոփոխական հոսանքի միաֆազ և եռաֆազ շղթաների հիմնական հասկացությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում փոփոխական հոսանքի միաֆազ և եռաֆազ շղթաների աշխատանքային ռեժիմները, 4) ճիշտ է հաշվում փոփոխական հոսանքի առաջադրված միաֆազ և եռաֆազ շղթաների պարամետրերը, 5) ճիշտ է ներկայացնում ռեզոնանսային երևույթները փոփոխական հոսանքի շղթայում: 6) ճիշտ է հավաքում փոփոխական հոսանքի շղթան:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ԵՐԹԵՎԵԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ»		
46.	Մոդուլի դասիչը	ՃԱՏՕ 4-18-004
47.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել, համաձայն երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին ՀՀ օրենքի, ՀՀ-ում գործող ճանապարհային երթևեկության կանոնների գործնական կիրառման կարողություններ:

48.	Մոդուլի տևողությունը	48 ժամ
49.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
50.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
51.	Ուսումնառության արդյունք 1	Բացատրել ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին ՀՀ օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները
52.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում գործող օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային երթևեկության մասնակիցների հիմնական իրավունքներն ու պարտականությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում տրանսպորտային միջոցների սեփականատիրոջ, վարորդի, հետիոտների և ուղևորների հիմնական պարտականություններն ու իրավունքները, 4) ճիշտ է ներկայացնում տարբեր տրանսպորտային միջոցների դասակարգումը և դրանք վարելու իրավունքը:
53.	Ուսումնառության արդյունք 2	Բացատրել Հայաստանի Հանրապետության ճանապարհային երթևեկության կանոնները
54.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ՀՀ ճանապարհային երթևեկության կանոնների ընդհանուր դրույթները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ՀՀ ճանապարհային երթևեկության կանոններով սահմանված լուսացույցի և կարգավորողի ազդանշանները, 3) ճիշտ է ներկայացնում վթարային ազդանշանի և «Վթարային կանգառ» ճանաչման նշանի կիրառումը 4) ճիշտ է ներկայացնում հատուկ ազդանշանների կիրառումը, 5) ճիշտ է ներկայացնում երթևեկության սկիզբը և մանևրումը, տրանսպորտային միջոցների դասավորումը երթևեկելի մասում, վազանցը, երթևեկության արագությունը, կանգառը և կայանումը, հետիոտնային անցումների հատումը, երթևեկությունը երկաթուղային գծանցներով, երթևեկությունը ավտոմայրուղիներով, երթևեկությունը բնակելի գոտիներում, 6) ճիշտ է ներկայացնում ընդհանուր օգտագործման տրանսպորտային միջոցների առավելությունը և

		դրանց կանգառ կետերի անցումը, արտաքին լուսային սարքերի և ձայնային ազդանշանների կիրառումը, մեխանիկական տրանսպորտային միջոցների քարշակումը, մարդկանց և բեռների փոխադրումները:
55.	Ուսումնառության արդյունք 3	Բացատրել ճանապարհային նշանները
56.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային նախազգուշացնող նշանները, 2) ճիշտ է ներկայացնում առավելության նշանները, 3) ճիշտ է ներկայացնում արգելող նշանները, 4) ճիշտ է ներկայացնում թելադրող և հատուկ թելադրանքի նշանները, 5) ճիշտ է ներկայացնում տեղեկատվության սպասարկման և լրացուցիչ տեղեկատվության (ցուցանակներ) նշանները:
57.	Ուսումնառության արդյունք 4	Բացատրել ճանապարհային գծանշանները
58.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային հորիզոնական գծանշանները և բացատրում դրանց կիրառումը: 2) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային ուղղաձիգ գծանշանները և բացատրում դրանց կիրառումը:
59.	Ուսումնառության արդյունք 5	Բացատրել տրանսպորտային միջոցի ճանաչման նշանները
60.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում <<Ավտոգնացք>>, <<Երկարաչափ>>, <<Տրանսպորտային միջոց>>, ճանաչման նշանները և նրանց ներկայացվող պահանջները, 2) ճիշտ է ներկայացնում <<Արագության սահմանափակում>>, <<Դանդաղընթաց տրանսպորտային միջոց>>, <<Մեծ եզրաչափերով բեռ>>, <<Վտանգավոր բեռ>>, նշանները և դրանց ներկայացվող պահանջները, 3) ճիշտ է ներկայացնում <<Երեխաների փոխադրում>>, <<Խուլ վարորդ>>, <<Ուսումնական տրանսպորտային միջոց>>, <<Բժիշկ>>, <<Հաշմանդամ>> նշանները և դրանց ներկայացվող պահանջները:
61.	Ուսումնառության արդյունք 6	Բացատրել վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքի հիմնական հոդվածները

62.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքի հիմնական հոդվածները, 2) ճիշտ է ներկայացնում վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքով սահմանված վարչական տուգանքաչափերը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՏՐԱԿՏՈՐՆԵՐ ԵՎ ՇԱՐԺԻԶՆԵՐ»		
63.	Մոդուլի դասիչը	ՃԱՏՕ 4-18-005
64.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել տրակտորները, ինքնագնած շասիները և կցանքներն ըստ դրանց դասակարգման տարբերակելու, տրակտորի, ինքնագնած շասսիի և կցանքի հիմնական կառուցվածքային մասերի, ինչպես նաև շարժիչի հիմնական մասերի, մեխանիզմների և համակարգերի կառուցվածքների վերաբերյալ գիտելիքներ և աշխատանքի տեխնիկական սպասարկումը կատարելու ու շարժիչի հնարավոր անսարքությունները արտաքին արտահայտումներով որոշելու հմտություններ:
65.	Մոդուլի տևողությունը	48 ժամ
66.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
67.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
68.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել տրակտորների և ինքնագնած շասիների դասակարգումը, ընդհանուր կառուցվածքը, կառուցվածքային հիմնական մասերի նշանակությունը
69.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում տրակտորների, ինքնագնած շասիների և կցանքների դասակարգման սկզբունքները, 2) ճիշտ է տարբերակում տարբեր մակնիշների տրակտորները, ինքնագնած շասիները և կցանքները, 3) ճիշտ է ներկայացնում տրակտորների, ինքնագնած շասիների և կցանքների ընդհանուր կառուցվածքը, հիմնական կառուցվածքային մասերի նշանակությունը, 4) ճիշտ է ներկայացնում տրակտորի դիզելային շարժիչների ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքի

		սկզբունքը, աշխատանքը բնութագրող հիմնական ցուցանիշները:
70.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել դիզեյային շարժիչների մեխանիզմների կառուցվածքը, առանձին մասերի նշանակությունը, արտաքին արտահայտումներով որոշել հնարավոր անսարքությունները, կարգավորել ջերմային բացակը
71.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում շուտովիկաշարժաթևային մեխանիզմի կառուցվածքը, 2) ճիշտ է ներկայացնում գլանամխոցային խմբի առանձին մասերը (գլան, մխոց, մխոցաօղեր, մխոցամատ), 3) ճիշտ է ներկայացնում շուտովիկաշարժաթևային խմբի առանձին մասերը (շարժաթև, ծնկաձև լիսեռ, թափանիվ), 4) ճիշտ է որոշում հնարավոր անսարքությունները արտաքին արտահայտումներով և ներկայացնում վերացման եղանակները, 5) ճիշտ է կարգավորում ջերմային բացակը:
72.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել դիզեյային շարժիչների հովացման եղանակները, համակարգի ընդհանուր կառուցվածքը, առանձին մասերի նշանակությունը, հնարավոր անսարքությունները և դրանց վերացման եղանակները, կատարել համակարգի տեխնիկական սպասարկում
73.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում դիզեյային շարժիչի հովացման եղանակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հեղուկային հովացման համակարգի կառուցվածքը, աշխատանքը, առանձին մասերի նշանակությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում օդային հովացման համակարգի կառուցվածքը, աշխատանքը, առանձին մասերի նշանակությունը, 4) ճիշտ է ներկայացնում համակարգի հնարավոր անսարքությունները և դրանց վերացման եղանակները, 5) ճիշտ է ստուգում և կարգավորում օդամղիչ շարժաբերի փոկի ձգվածքը, 6) ճիշտ է փոխարինում յուղը օդամաքրիչի տակնոցում, 7) ճիշտ է ստուգում պարզ եղանակով թերմոստատի աշխատանքը:
74.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել դիզեյային շարժիչի յուղման եղանակները, օգտագործվող յուղերը, համակարգի ընդհանուր կառուցվածքը, առանձին մասերի նշանակությունը, հնարավոր անսարքությունները և դրանց վերացման

		եղանակները, կատարել համակարգի տեխնիկական սպասարկում
75.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում դիզեյնին շարժիչի յուղման եղանակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում օգտագործվող յուղերի խմբերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում դիզեյնին շարժիչի յուղման համակարգի կառուցվածքը, աշխատանքը, առանձին մասերի նշանակությունը, 4) ճիշտ է ներկայացնում համակարգի հնարավոր անսարքությունները և դրանց վերացման եղանակները, 5) ճիշտ է կատարում համակարգի հերթափոխային տեխնիկական սպասարկումը, պահպանելով անվտանգության կանոնները, 6) ճիշտ է մաքրում և լվանում կենտրոնախույս յուղամաքրիչի ռոտորը, 7) ճիշտ է փոխարինում յուղը շարժիչում, պահպանելով հակահրդեհային կանոնները:
76.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել դիզեյնի սնման համակարգի ընդհանուր կառուցվածքը, օգտագործվող վառելիքը, առանձին մասերի (օդի զտիչներ, վառելիքի բաք, զտիչներ, ներմղող պոմպ, բոցամուղ, բարձր ճնշման վառելիքի պոմպ, համառեժիմ կարգավորիչ) նշանակությունը, հնարավոր անսարքությունները և դրանց վերացման եղանակները, կատարել համակարգի տեխնիկական սպասարկում
77.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում դիզեյնին վառելիքի մակնիշները և կիրառման առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է բացատրում «խառնուրդագոյացում» հասկացությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում դիզեյնի սնման համակարգի կառուցվածքը, աշխատանքը, առանձին մասերի (օդի զտիչներ, վառելիքի բաք, զտիչներ, ներմղող պոմպ, բոցամուղ, բարձր ճնշման վառելիքի պոմպ, համառեժիմ կարգավորիչ) նշանակությունը, 4) ճիշտ է ներկայացնում համակարգի հնարավոր անսարքությունները և դրանց վերացման եղանակները, 5) ճիշտ է կատարում համակարգի հերթափոխային տեխնիկական սպասարկումը, պահպանելով անվտանգության կանոնները, 6) ճիշտ է կարգավորում բոցամուղը դաշտային պայմաններում, 7) ճիշտ է փոխարինում վառելիքի վերջնամաքրման զտիչի զտիչ տարրերը,

		8) ճիշտ է հանում և տեղակայում վառելիքի բարձր ճնշման պոմպը, 9) ճիշտ է լցավորում տրակտորը վառելիքով, պահպանելով անվտանգության և հակահրդեհային կանոնները,
78.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել դիզելային շարժիչի գործարկման եղանակները, գործարկման շարժիչի աշխատանքի ցիկլը, օգտագործվող վառելիքը, գործարկման շարժիչի (միագլան երկտակտ կարբյուրատորային շարժիչի) և ռեդուկտորի ընդհանուր կառուցվածքը, հնարավոր անսարքությունները և դրանց վերացման եղանակները, կատարել համակարգի տեխնիկական սպասարկում, գործարկել դիզելային շարժիչը
79.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում բենզինի մակնիշները և օգտագործման առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում միագլան երկտակտ կարբյուրատորային շարժիչի կառուցվածքը և աշխատանքի սկզբունքը, 3) ճիշտ է ներկայացնում շարժիչի ռեդուկտորի կառուցվածքը և աշխատանքի սկզբունքը, 4) ճիշտ է ներկայացնում համակարգի հնարավոր անսարքությունները և դրանց վերացման եղանակները, 5) ճիշտ է կատարում համակարգի հերթափոխային տեխնիկական սպասարկումը, պահպանելով անվտանգության կանոնները, 6) ճիշտ է գործարկում շարժիչը, պահպանելով անվտանգության կանոնները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՏՐԱԿՏՈՐԻ ՇԱՍՄԻ, ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐ»		
80.	Մոդուլի դասիչը	ՃԱՏՕ 4-18-006
81.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել տրակտորների տրանսմիսիայի, ընթացքային մասի և կառավարման մեխանիզմի հիմնական կառուցվածքային մասերի (տրանսմիսիա, ընթացքային մաս, կառավարման մեխանիզմ), մեխանիզմների կառուցվածքների վերաբերյալ գիտելիքներ և աշխատանքի տեխնիկական սպասարկումը կատարելու ու հնարավոր անսարքությունները արտաքին արտահայտումներով որոշելու հմտություններ:
82.	Մոդուլի տևողությունը	48 ժամ

83.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
84.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
85.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել կցորդիչի աշխատանքը, կառուցվածքը, անջատման մեխանիզմը, կատարել տեխնիկական սպասարկում, արտաքին արտահայտումներով որոշել հնարավոր անսարքությունները
86.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում կցորդիչի աշխատանքը, 2) ճիշտ է ներկայացնում կցորդիչի հիմնական կառուցվածքը, 3) ճիշտ է ներկայացնում կցորդիչի անջատման մեխանիզմի կառուցվածքը և աշխատանքը, 4) ճիշտ է որոշում արտաքին արտահայտումներով հնարավոր անսարքությունները, 5) ճիշտ է կարգավորում կցորդիչը:
87.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել փոխանցումների տուփի և բաշխիչ-բաժանիչ տուփի նշանակությունը, աշխատանքը, կառուցվածքը, կատարել տեխնիկական սպասարկում, արտաքին արտահայտումներով որոշել հնարավոր անսարքությունները
88.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում փոխանցումների տուփի նշանակությունը և աշխատանքը, 2) ճիշտ է ներկայացնում բաշխիչ-բաժանիչ տուփի նշանակությունը և աշխատանքը, 3) ճիշտ է ներկայացնում կարդանային փոխանցիչի նշանակությունը և կառուցվածքը, 4) ճիշտ է որոշում արտաքին արտահայտումներով հնարավոր անսարքությունները, 5) ճիշտ է ստուգում յուղի մակարդակը փոխանցումների տուփում և փոխարինում յուղը:
89.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել տանող կամրջակի աշխատանքը, ընդհանուր կառուցվածքը, կատարել տեխնիկական սպասարկումը, արտաքին արտահայտումներով որոշել հնարավոր անսարքությունները
90.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում տանող կամրջակի նշանակությունը և աշխատանքը, 2) ճիշտ է ներկայացնում անիվավոր տրակտորի տանող կամրջակի առանձին հանգույցների (գլխավոր փոխանցում, դիֆերենցիալ, վերջնային փոխանցումներ, դիֆերենցիալի բլոկավորման մեխանիզմ) նշանակությունը, կառուցվածքը և աշխատանքը,

		3) ճիշտ է ներկայացնում բաշխիչ-բաժանիչ տուփի նշանակությունը և աշխատանքը, 4) ճիշտ է որոշում արտաքին արտահայտումներով տանող կամրջակի հնարավոր անսարքությունները, 5) ճիշտ է կարգավորում բացակը տանող լիսեռի առանցքակալներում և կոնական ատամնանվի ատամների միջև:
91.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել անիվավոր տրակտորի ընթացքային մասի նշանակությունը, ընդհանուր կառուցվածքը, կատարել տեխնիկական սպասարկումը, արտաքին արտահայտումներով որոշել հնարավոր անսարքությունները
92.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում անիվավոր տրակտորի ընթացքային մասի նշանակությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում անիվավոր տրակտորի ընթացքային մասի առանձին հանգույցների (կմախք, կախոց, անիվներ) նշանակությունը, կառուցվածքը և աշխատանքը, 3) ճիշտ է որոշում արտաքին արտահայտումներով ընթացքային մասի հանգույցների հնարավոր անսարքությունները, 4) ճիշտ է որոշում անիվների տեղակայման անկյունները, 5) ճիշտ է որոշում ճնշումը դողերում:
93.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել անիվավոր տրակտորի ղեկային կառավարման նշանակությունը, ընդհանուր կառուցվածքը, կատարել տեխնիկական սպասարկումը, արտաքին արտահայտումներով որոշել հնարավոր անսարքությունները
94.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում անիվավոր տրակտորի ղեկային կառավարման նշանակությունը, եղանակները և դրանց աշխատանքի առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում անիվավոր տրակտորի ղեկի մեխանիզմի կառուցվածքը, 3) ճիշտ է որոշում արտաքին արտահայտումներով ղեկային կառավարման հնարավոր անսարքությունները, 4) ճիշտ է կարգավորում ղեկի ձգաձողերի հողակապային միացությունները, 5) ճիշտ է կարգավորում ղեկի ազատ շարժը:
95.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել անիվավոր տրակտորի և կցանքի արգելակային համակարգերի նշանակությունը, ընդհանուր

		կառուցվածքը, կատարել տեխնիկական սպասարկում, արտաքին արտահայտումներով որոշել հնարավոր անսարքությունները
96.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում անիվավոր տրակտորի արգելակային համակարգի նշանակությունը և տեսակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում անիվավոր տրակտորի արգելակի մեխանիզմի տեսակները և կառուցվածքը, 3) ճիշտ է ներկայացնում կցանքի արգելակների շարժաբերի կառուցվածքը և աշխատանքը, 4) ճիշտ է որոշում արտաքին արտահայտումներով ղեկային կառավարման հնարավոր անսարքությունները, 5) ճիշտ է կարգավորում արգելակի ուտնակի ազատ շարժը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՏՐԱԿՏՈՐԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ»		
97.	Մոդուլի դասիչը	ՃԱՏՕ 4-18-007
98.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել տրակտորների կախովի հիդրավլիկական համակարգի հիմնական կառուցվածքային մասերի (բաք, հիդրավլիկական պոմպեր, հիդրոգլաններ, յուղատարեր, բաշխիչ, տանող անիվների լրաբեռնիչ, կախոցի մեխանիզմ), կցման սարքավորման, հզորության փոխանցման լիսեռի կառուցվածքի վերաբերյալ գիտելիքներ և աշխատանքը կախովի հիդրավլիկական համակարգը գործարկելու, տեխնիկական սպասարկումը կատարելու ու հնարավոր անսարքությունները արտաքին արտահայտումներով որոշելու հմտություններ:
99.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
100.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
101.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
102.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել կախովի հիդրավլիկական համակարգի ընդհանուր և բաղադրիչ մասերի (բաք, հիդրավլիկական պոմպեր, հիդրոգլաններ, յուղատարեր) կառուցվածքը և հիդրոգլանի շարժի կարգավորումը
103.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում կախովի հիդրավլիկական համակարգի ընդհանուր և բաղադրիչ մասերի (բաք, հիդրավլիկական պոմպեր, հիդրոգլաններ, յուղատարեր) կառուցվածքը,

		2) ճիշտ է կարգավորում հիդրոգլանի շարժը:
104.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել կախովի հիդրավլիկական համակարգի բաշխիչի կառուցվածքը, գործարկել այն:
105.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում կախովի հիդրավլիկական համակարգի բաշխիչի կառուցվածքը, 2) ճիշտ է գործարկում բաշխիչը:
106.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել տանող անիվների լրաբեռնիչների նշանակությունը, կառուցվածքը, գործարկումը
107.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում տանող անիվների լրաբեռնիչների նշանակությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում տանող անիվների լրաբեռնիչների կառուցվածքը, 3) ճիշտ է գործարկում լրաբեռնիչները:
108.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել կախոցի մեխանիզմի և կցման սաքավորումների նշանակությունը, կառուցվածքը, շահագործումը
109.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում տանող կախոցի մեխանիզմի նշանակությունը և կառուցվածքը, 2) ճիշտ է ներկայացնում կցման սարքավորման նշանակությունը և կառուցվածքը, 3) ճիշտ է կիրառում կախոցի մեխանիզմը և կցման սարքավորումը:
110.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել հզորության փոխանցման լիսեռի կառուցվածքը, գործարկումը
111.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հզորության փոխանցման լիսեռի նշանակությունը և կառուցվածքը, 2) ճիշտ է գործարկում հզորության փոխանցման լիսեռը:
112.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել տրակտորի հիդրավլիկական համակարգի հնարավոր անսարքությունները արտաքին արտահայտումներով, կատարել տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները
113.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում տրակտորի հիդրավլիկական համակարգի հնարավոր անսարքությունները արտաքին արտահայտումներով, 2) ճիշտ է կատարում տրակտորի հիդրավլիկական համակարգի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՏՐԱԿՏՈՐԻ ԷԼԵԿՏՐԱՍԱՐԲԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ»		

114.	Մոդուլի դասիչը	ՃԱՏՕ 4-18-008
115.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել տրակտորների էլեկտրասարքավորումների, էլեկտրական էներգիայի աղբյուրների և սպառող հանդիսացող սարքերի նշանակության վերաբերյալ գիտելիքներ և հնարավոր անսարքությունները արտաքին արտահայտումներով որոշելու հմտություններ:
116.	Մոդուլի տևողությունը	18 ժամ
117.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
118.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
119.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել տրակտորի էլեկտրական էներգիայի աղբյուրներ հանդիսացող սարքերի (կուտակչային մարտկոց, գեներատոր, մագնետո) նշանակությունը, աշխատանքի սկզբունքը, տեխնիկական սպասարկումը
120.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում կուտակչային մարտկոցի նշանակությունը, կառուցվածքը և աշխատանքի սկզբունքը, 2) ճիշտ է կատարում կուտակչային մարտկոցների տեխնիկական սպասարկումը, 3) ճիշտ է ներկայացնում գեներատորի նշանակությունը, կառուցվածքը և աշխատանքի սկզբունքը, 4) ճիշտ է կատարում գեներատորի տեխնիկական սպասարկումը:
121.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել գործարկման շարժիչի վառոցքի համակարգը, հնարավոր անսարքությունները արտաքին արտահայտումներով
122.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում վառոցքի համակարգի կառուցվածքը և աշխատանքի սկզբունքը, 2) ճիշտ է ներկայացնում մագնետոի կառուցվածքը և աշխատանքի սկզբունքը, 3) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրաէներգիայի աղբյուր հանդիսացող սարքերի հնարավոր անսարքությունները արտաքին արտահայտումներով:
123.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել տրակտորի էլեկտրական էներգիա սպառող սարքերի (մեկնասարք, լուսավորման, ազդանշանների և ստուգիչ-չափիչ սարքեր) նշանակությունը, աշխատանքի սկզբունքը, տեխնիկական

		սպասարկումը
124.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում մեկնասարքի կառուցվածքը և աշխատանքի սկզբունքը, 2) ճիշտ է ներկայացնում լուսավորման, ազդանշանների և ստուգիչ-չափիչ սարքերի նշանակությունը, աշխատանքի սկզբունքը 3) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրական էներգիայի սպառող հանդիսացող սարքերի հնարավոր անսարքությունները արտաքին արտահայտումներով:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՏՐԱԿՏՈՐԻ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՄ»		
125.	Մոդուլի դասիչը	ՃԱՏՕ 4-18-009
126.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել վարելու գործնական հմտություններ:
127.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
128.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
129.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
130.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել տրակտորի խցիկում տեղակայված կառավարման օրգանների և սարքերի վահանակի վրա տեղադրված ցուցիչների նշանակությունը
131.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում կառավարման օրգանների նշանակությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում սարքերի վահանակի վրա տեղադրված ցուցիչների նշանակությունը:
132.	Ուսումնառության արդյունք 2	Գործարկել շարժիչը
133.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է գործարկում գործարկման շարժիչը, 2) ճիշտ է գործարկում դիզելայն շարժիչը:
134.	Ուսումնառության արդյունք 3	Տրակտորի վարումը ուղիղով և շրջադարձերով
135.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է տեղից շարժում տրակտորը՝ մինչև շարժման սահուն սկիզբը 2) վարում է տրակտորը ուղիղով, աջ և ձախ շրջադարձերով,

136.	Ուսումնառության արդյունք 4	Տրակտորի վարումը դժվար ճանապարհային պայմաններում և բարձր արագություններով
137.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է վարում տրակտորը ճանապարհային և շահագործման տարբեր պայմաններում, 2) ճիշտ է վարում տրակտորը բարձր արագություններով, 3) վարում է տրակտորը գիշերվա ժամերին:
138.	Ուսումնառության արդյունք 5	Տրակտորի վարումը հետընթացքով, անցումը դարբասով, մանևրումը սահմանափակ անցատեղերով
139.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է տեղից շարժում տրակտորը հետընթացքով՝ մինչև ընթացքի սահունությունը, մոտեցնում հետընթացքով կախովի կամ կցովի մեքենային, 2) ճիշտ է անցնում պայմանական դարպասով առաջընթացքով և հետընթացքով, 3) ճիշտ է վարում տրակտորը տարբեր գյուղատնտեսական մեքենաների հետ ագրեգատավորված:
140.	Ուսումնառության արդյունք 6	Տրակտորի վարումը երթևեկության տարբեր ինտենսիվությամբ երթուղիներով:
141.	Կատարման չափանիշներ	1) ձեռք է բերել աչքերի շարժման ունակություն, 2) ճիշտ է տրակտորով դուրս գալիս երթևեկության գոտի, 3) ճիշտ է անցնում երկաթուղային գծանցի հատումը, 4) ճիշտ է շարժվում տրանսպորտային հոսքում, 5) ճիշտ է անցնում տարբեր խաչմերուկներ, 6) ճիշտ է որոշում մոտեցող տրանսպորտային միջոցի արագությունը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՃԱՆԱՊԱՐՀԱԾԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԲԱՐԵԿԱՐԳՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ»		
142.	Մոդուլի դասիչը	ՃԱՏՕ 4–18–010
143.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողին տալ գիտելիքներ ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեսակների, դրանց մեքենայացման եղանակների մասին, ինչպես նաև ձևավորել դրանց ծավալները պարզ մեթոդներով հաշվարկելու, ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման նյութերը ճանաչելու կարողություններ:
144.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ

145.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
146.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
147.	Ուսումնառության արդյունք 1	Դասակարգել ճանապարհաշինարարական աշխատանքները, ճանապարհաշինարարական աշխատանքներում կիրառվող նյութերը
148.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհաշինարարական աշխատանքների տեսակները, մեքենայացման եղանակները , հիմնական ճանապարհաշինարարական կառույցները , 2) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհաշինարարական աշխատանքներում կիրառվող նյութերը և դրանց հիմնական հատկությունները:
149.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել բարեկարգման աշխատանքների տեսակները, բարեկարգման աշխատանքներում կիրառվող նյութերը
150.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է նկարագրում բարեկարգման աշխատանքների տեսակները, դրանց մեքենայացման եղանակները, 2) տարբերում է բարեկարգման աշխատանքներում կիրառվող նյութերը:
151.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կարողանալ պարզ մեթոդներով հաշվարկել ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների ծավալները
152.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է հաշվարկում խրամատի ծավալը, 2) ճիշտ է հաշվարկում փոսի ծավալը, 3) ճիշտ է հաշվարկում լիցքի ծավալը, 4) ճիշտ է հաշվարկում ճանապարհային ենթաշերտերի ծավալները, 5) ճիշտ է հաշվարկում ճանապարհային և բարեկարգման ծածկույթների մակերեսները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՏՐԱԿՏՈՐԻ ՀԵՆՔՈՎ ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ ԵՎ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ»		
153.	Մոդուլի դասիչը	ՃԱՏՕ 4-18-011
154.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել տրակտորի հենքով ճանապարհաշինարարական

		մեքենաների ընդհանուր կառուցվածքի, ինչպես նաև դրանց առանձին հանգույցների, մեխանիզմների կառուցվածքների և աշխատանքի սկզբունքի վերաբերյալ գիտելիքներ, ճանապարհաշինարարական մեքենաների կառավարման և երթևեկման գործնական հմտություններ:
155.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
156.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
157.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
158.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հողափոր ճանապարհաշինարարական մեքենաների դասակարգումը, ընդհանուր կառուցվածքը, կառուցվածքային հիմնական մասերի նշանակությունը
159.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում միաշերտի էքսկավատորների տեսակները, ընդհանուր կառուցվածքը, կառուցվածքային հիմնական մասերի նշանակությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում բուլդոզերների տեսակները, ընդհանուր կառուցվածքը, հիմնական մասերի նշանակությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում ավտոգրեյդերների տեսակները, ընդհանուր կառուցվածքը, կառուցվածքային հիմնական մասերի նշանակությունը:
160.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ինքնագնաց գլդոնների, խողովակատեղադրիչների, ներքին այրման շարժիչով շարժական կոմպրեսորների տեսակները, ընդհանուր կառուցվածքը, կառուցվածքային հիմնական մասերի նշանակությունը
161.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ինքնագնաց գլդոնների տեսակները, ընդհանուր կառուցվածքը, կառուցվածքային հիմնական մասերի նշանակությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում տոփանման աշխատանքների առանձնահատկությունները՝ կախված տոփանվող նյութի տեսակից, 3) ճիշտ է ներկայացնում խողովակատեղադրիչների տեսակները, ընդհանուր կառուցվածքը, կառուցվածքային հիմնական մասերի նշանակությունը,

		4) ճիշտ է ներկայացնում ներքին այրման շարժիչով շարժական կոմպրեսորների տեսակները, ընդհանուր կառուցվածքը, կառուցվածքային հիմնական մասերի նշանակությունը:
162.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարել տրակտորի և տրակտորի հենքով ճանապարհաշինարարական մեքենաների կցովի բանոլ օրգանների տեղադրման և ապամոնտաժման գործույթներ
163.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում տրակտորի և տրակտորի հենքով ճանապարհաշինարարական մեքենաների բանոլ օրգանների տեղադրում, ապամոնտաժում, փոխարինում (շերեփ, թի, սեպ, հորատիչ և այլն), 2) ճանապարհաշինարարական մեքենաների կցովի բանոլ օրգանների տեղադրման, ապամոնտաժման ժամանակ բավարարում է տեխնիկական հրահանգների և աշխատանքի անվտանգության պահանջները:
164.	Ուսումնառության արդյունք 4	Կատարել տրակտորի հենքով ճանապարհաշինարարական մեքենաների գործնական կառավարում
165.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կիրառում միաշերեփ էքսկավատորի կառավարման մեխանիզմները, 2) ճիշտ է կիրառում բուլդոզերի կառավարման մեխանիզմները, 3) ճիշտ է կիրառում ավտոգրեյդերի կառավարման մեխանիզմները, 4) ճիշտ է կիրառում ինքնագնաց գլոնի կառավարման մեխանիզմները, 5) ճիշտ է կիրառում ներքին այրման շարժիչով շարժական կոմպրեսորի կառավարման մեխանիզմները, 6) ճիշտ է նախապատրաստում տրակտորի հենքով ճանապարհաշինարարական մեքենաները քարշակին կցելու համարը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԲԱՐԵԿԱՐԳՄԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅԱՑՎԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՈՒՄ»		
166.	Մոդուլի դասիչը	ՃԱՍՕ 4-18-012
167.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել տրակտորների, տրակտորի հենքով ճանապարհաշինարարական այլ մեքենաների կիրառմամբ ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների կատարման առանձնահատկությունների, գործընթացների կազմի և հաջորդականության վերաբերյալ գիտելիքներ, ինչպես նաև տրակտորների և տրակտորի հենքով ճանապարհաշինարարական այլ մեքենաների արդյունավետ շահագործման կարողություններ:

168.	Մոդուլի տևողությունը	90 ժամ
169.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՃԱՏՕ 4-18-10 «Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքներ» և ՃԱՏՕ 4-18-011 «Տրակտորի հենքով ճանապարհաշինարարական մեքենաներ և սարքավորումներ» մոդուլները:
170.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
171.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների արտադրական գործընթացների իրականացման եղանակները,
172.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում փոսորակների, խրամատների, փոսերի, լիցքերի իրականացման, ճանապարհների պրոֆիլային փորվածքների, հողային զանգվածների տեղափոխման եղանակները տարբեր ճանապարհաշինարարական մեքենաներով (միաշերտի էքսկավատորներով, բուլդոզերներով, ավտոգրեյդերներով), 2) ճիշտ է ներկայացնում բնահողի, ճանապարհային պաստառների և այլ կառույցների նախապատրաստական շերտերի տեղադրման, տոփանման գործընթացները, 3) ճիշտ է ներկայացնում խոշորահատիկ և մանրահատիկ ասֆալտաբետոնային ծածկույթների իրականացման և տոփանման գործընթացները, 4) ճիշտ է ներկայացնում խողովակների տեղադրման, ցամաքուղիների իրականացման գործընթացները, 5) ճիշտ է ներկայացնում տրակտորների և բուլդոզերների կիրառմամբ բուսաշերտի և թփերի հեռացման գործընթացները, 6) ճիշտ է ներկայացնում գոյություն ունեցող ճանապարհային ծածկույթների և ենթաշերտերի քանդման մեքենայացված գործընթացները, 7) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհների, մայթերի, հարթակների տեղային և ամբողջական վերանորոգման մեքենայացված գործընթացները:

173.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ճանապարհային և շինարարական մեքենաների տեխնիկական շահագործման հրահանգների պահանջները
174.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում տրակտորների տեխնիկական շահագործման պահանջները, 2) ճիշտ է ներկայացնում բուլդոզերների տեխնիկական շահագործման պահանջները, 3) ճիշտ է ներկայացնում միաշերտի էքսկավատորների տեխնիկական շահագործման պահանջները, 4) ճիշտ է ներկայացնում ավտոգրեյդերների տեխնիկական շահագործման պահանջները, 5) ճիշտ է ներկայացնում ինքնագնաց գլոմների տեխնիկական շահագործման պահանջները, 6) ճիշտ է ներկայացնում ներքին այրման շարժիչով շարժական կոմպրեսորի տեխնիկական շահագործման պահանջները:
175.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների որակին ներկայացվող պահանջները և որակի գնահատման մեթոդները
176.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հողային կառուցվածքների որակին ներկայացվող պահանջները և որակի գնահատման մեթոդները, 2) ճիշտ է ներկայացնում բնահողի, խճային, կոպճային, ավազային ենթաշերտերի տեղադրման և տոփանման որակի պահանջները և որակի գնահատման մեթոդները, 3) ճիշտ է ներկայացնում ասֆալտաբետոնային ծածկույթների տեղադրման և տոփանման որակին ներկայացվող պահանջները և որակի գնահատման մեթոդները:
177.	Ուսումնառության արդյունք 4	Կատարել ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքներ տրակտորի և տրակտորի հենքով այլ շինարարական մեքենաների կիրառմամբ
178.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում փոքր ծավալի հողային կառույցների մշակում միաշերտի էքսկավատորի կիրառմամբ, 2) ճիշտ է կատարում փոքր ծավալի հողային կառույցների մշակում բուլդոզերի կիրառմամբ, 3) ճիշտ է կատարում փոքր ծավալի հողային փորվածքի իրականացում ավտոգրեյդերի կիրառմամբ, 4) ճիշտ է կատարում խճային, կոպճային, ավազային ենթաշերտերի տեղադրում անհրաժեշտ բարձրությամբ և դրանց տոփանում,

		5) ճիշտ է կատարում խոշորահատիկ և մանրահատիկ ասֆալտաբետոնային ծածկույթների փոքր մակերեսների տոփանում ինքնագնաց գլորնով, 6) աշխատանքների կատարման ժամանակ հետևում է աշխատանքի անվտանգությանը և որակին առաջադրվող պահանջներին և գնահատում կատարված աշխատանքի որակը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՏՐԱԿՏՈՐՆԵՐԻ, ՏՐԱԿՏՈՐԻ ՀԵՆՔՈՎ ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԻ ԵՎ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ԵՎ ԸՆԹԱՑԻԿ ՆՈՐՈԳՄԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»		
179.	Մոդուլի դասիչը	ՃԱՏՕ 4-18-013
180.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողին տալ տրակտորների, դրանց հենքով ճանապարհաշինարարական մեքենաների և սարքավորումների տեխնիկական սպասարկման վերաբերյալ գիտելիքներ և ձևավորել տեխնիկական սպասարկման և ընթացիկ նորոգման աշխատանքների կատարման կարողություններ:
181.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
182.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սովորողը պետք է տիրապետի ՃԱՏՕ-04-18-005 «Տրակտորներ և շարժիչներ», ՃԱՏՕ-04-18-006 «Տրակտորի շասի, կառավարման մեխանիզմներ», ՃԱՏՕ-04-18-007 «Տրակտորի աշխատանքային սարքավորումներ», ՃԱՏՕ-04-18-008 «Տրակտորի էլեկտրասարքավորումներ», ՃԱՏՕ-04-18-011«Տրակտորի հենքով ճանապարհաշինարարական մեքենաներ և սարքավորումներ» մոդուլները:
183.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի կատարողականը գնահատվելու է կատարված աշխատանքի հիման վրա՝ հաշվի առնելով նաև յուրաքանչյուր արդյունքի կատարման չափանիշների մակարդակի ապահովումը:
184.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել տրակտորների և տրակտորի հենքով ճանապարհաշինարարական մեքենաների ու սարքավորումների տեխնիկական սպասարկման և ընթացիկ նորոգման գործընթացները
185.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում տրակտորների, միաշերտի էքսկավատորների, ավտոգրեյդերների, ինքնագնաց գլորների, խողովակատեղադրիչների, ներքին այրման շարժիչով շարժական կոմպրեսորների տեխնիկական սպասարկման գործընթացները,

		2) ճիշտ է ներկայացնում տեխնիկական սպասարկումների դերը և նշանակությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում տեխնիկական սպասարկման տեսակները, դրանց կատարման ժամկետները և պարբերականությունը, 4) ճիշտ է ներկայացնում տեխնիկական սպասարկման առավել բարդ գործողությունները:
186.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կատարել տրակտորների և տրակտորի հենքով ճանապարհաշինարարական մեքենաների և սարքավորումների տեխնիկական սպասարկման և ընթացիկ նորոգման աշխատանքներ
187.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում տրակտորների և տրակտորի հենքով ճանապարհաշինարարական մեքենաների և սարքավորումների տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները՝ ամենօրյա, 1-ին, 2-րդ, 3-րդ և միջսեզոնային տեխնիկական սպասարկումներ և ընթացիկ նորոգում, 2) ճիշտ է կիրառում սպասարկման տեխնիկական միջոցները:

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4
«Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական
ապահովում» մասնագիտության 0732.07.4.4.«Օպերատոր՝ տրակտորի»
որակավորման օրինակելի ուսումնական պլան

N	Առարկայախմբեր, առարկաներ և մոդուլներ	Շաբաթ- ների թիվը	Ուսանողի առավելագույն բեռնվածու- թյունը, ժամ	Պարտադիր լսարանային պարապմունք ներ, ժամ	Ուսուցման երաշխա- վորվող տարին
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ, ՍՈՑԻԱԼ- ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ, ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքներ		108	72	1
2.	Էկոլոգիայի և լանդշաֆթագիտության հիմունքներ		54	36	1
3.	Պատմություն		54	36	1
4.	Իրավունքի հիմունքներ		54	36	1
5.	Օտար լեզու		90	60	1
6.	Ֆիզիկական կուլտուրա		102	68	1
7.	Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր		36	28	1
8.	Քաղաքագիտություն և սոցիոլոգիայի հիմունքներ		27	18	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		531	354	
	ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
1.	Հաղորդակցություն		54	36	1
2.	Ձեռներեցություն		108	72	1
3.	Համակարգչային օպերատորություն		81	54	1
4.	Անվտանգություն և առաջին օգնություն		54	36	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		297	198	
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Ճարտարագիտական գրաֆիկա, չափագիտության հիմունքներ		54	36	1
2.	Նյութագիտության հիմունքներ,		72	48	1

	փականագործական աշխատանքներ				
3.	Էլեկտրատեխնիկայի հիմունքներ		54	36	1
4.	Ճանապարհային երթևեկության կանոններ		72	48	1
5.	Տրակտորներ և շարժիչներ		72	48	1
6.	Տրակտորի շասի, կառավարման համակարգեր		72	48	1
7.	Տրակտորի աշխատանքային սարքավորումներ		54	36	1
8.	Տրակտորի էլեկտրասարքավորումներ		27	18	1
9.	Տրակտորի գործնական վարում		54	36	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		531	354	
	ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման աշխատանքներ		54	36	1
2.	Տրակտորի հենքով ճանապարհաշինարարական մեքենաներ և սարքավորումներ		108	72	1
3.	Ճանապարհաշինարարական և բարեկարգման մեքենայացված աշխատանքների կատարում		135	90	1
4.	Տրակտորների, տրակտորի հենքով ճանապարհաշինարարական մեքենաների և սարքավորումների տեխնիկական սպասարկման և ընթացիկ նորոգման հիմունքներ		108	72	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		405	270	
	ԸՆՏՐՈՎԻ		54	36	1
	ՊԱՀՈՒՍԱՅԻՆ ԺԱՄԵՐ		18	12	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	34	1836	1224	
	ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ			100	1
	ՊՐԱԿՏԻԿԱ	6			1
	ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ԱՏԵՍԱՎՈՐՈՒՄ	1			1
	ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՏԵՍԱՎՈՐՈՒՄ	1			1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	42			